GOD. XXVII BROJ 5 BEOGRAD, MAJ 1958 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

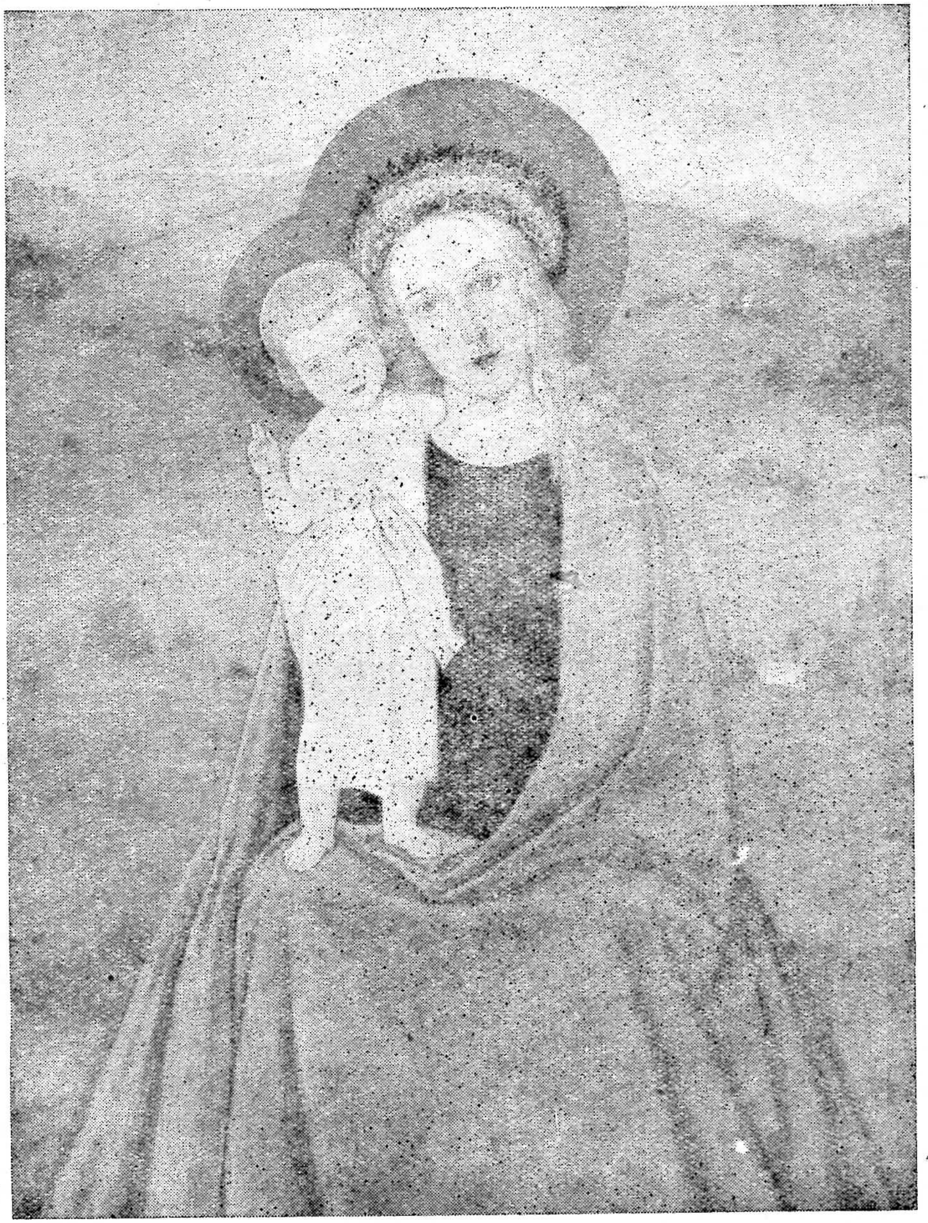

SVIBANJSKA KRALJICA SA ISUSOM Beckert Angelicus

3278

Tko ne pozna Svetog Pisma, ne pozna Krista.

DOBRI DAROVI NEBESKOG OCA

Na četvrtu nedjelju po Uskrsu (4.V.) čitamo kod svete Mise odlomak iz poslanice svetog Apostola Jakova. Poslanica ovog Apostola razmjerno se nalazi rijetko u misnim obrascima. Ona se ističe svojim praktičnim savjetima za kršćanski život. Pisac joj je Apostol Jakov Mlađi, rođak Isusov, koji je umro mučeničkom smrću u Jeruzalemu godine 62.

Evo kako glasi odlomak iz te poslanice uzet za Misu 4. nedjelje po Uskrsu (1, 17—21):

Predragi! Svaki dobar dar i svaki savršen poklon odozgo je, dolazeći od Oca svijetla, u koga nema promjene ni sjenke od mijene. On nas je dragovoljno rodio po riječi istine da budemo kao prvenci njegovih stvorova. Znajte, predraga moja braćo: neka bude svaki čovjek hitar da sluša, spor da govori, i spor na srdžbu. Jer srdžba čovjekova ne čini pravednost Božju. Zato odbacite svaku nečistoću i ostatak zlobe, te u krotkosti prihvatite usađenu riječ, koja može spasiti vaše duše.

1. U kratkom ovom odsjeku Jakovljeve poslanice možemo razlikovati dva dijela. U prvom dijelu govori sveti Jakov o Bogu kao izvoru svakog dobrog dara, a misli pri tome osobito na dar milosti. U recima neposredno prije ovog odsjeka govori sveti pisac, kako napast i grijeh dolaze samo od naše pokvarene naravi, od požude. Ne dolazi dakle napast i grijeh od Boga. Naprotiv: od Boga dolaze samo dobre i savršene stvari. Bog nama ne može htjeti ni činiti zlo. Dokazujući ovu veliku dobrotu Božju sveti Jakov naziva Boga Ocem svijetla, u kome nema promjene ni sjenke od mijene. Točnije bismo morali kazati, držeći se izvornoga grčkog teksta: Bog je Otac zvijezda, nebeskih tjelesa i u njemu nema nikakvih promjena niti kakvog potamnjenja radi pokreta po nebeskom svodu.

Je li sveti Apostol htio ovim riječima pobijati nekakvu krivu nauku, koja je smatrala zvijezde i nebeska tijela uopće nekim božanstvima? To nikako nije vjerojatno. Pogled na divno zvjezdano nebo pobuđuje u gledaoca zahvalnost i udivljenje prema svesilnom Stvoritelju i gospodaru ovih krasota. On je čisto svijetlo, koje nikada ne tamni. Njegova dobrota nikada ne popušta, ne smanjuje se. Kako bi takav Stvoritelj svijetla i krasote mogao čovjeku htjeti zlo?

Ne samo da on čovjeku ne želi i ne čini nikakvo zlo, nego mu iskazuje posebnu ljubav time, što ga je svojevoljno, dosta od ljubavi, nanovo rodio po evanđeoskoj riječi istine. Po tom duhovnom novom rođenju postajemo na neki način prvenci među stvorovima. Za Izraelce bio je pojam prvenaca vrlo važan i značajan. Svi prvi plodovi, sve prvine životinja i čovjeka pripadale su Bogu kao najodličniji dar. Tako je to strogo propisivao starozavjetni Zakon. U Novom Zavjetu među svim ljudima prvo mjesto zauzimaju oni koji su preporođeni na nadnaravni, duhovni život. Oni su za Boga kao neka elita među stvorovima.

2. Preostali dio ove misne poslanice sadrži neke praktične savjete.

Ako je Bog po riječi istine pozvao kršćane, da mu budu posebna njegova svojina, prvenci među stvorovima, onda je potrebno, da se kršćani pokažu toga dostojnima. Svi kršćani neka budu, kako to savjetuje Apostol Jakov, pripravni da slušaju, a spori da govore. Ovaj je savjet posve općenite naravi, ali je od velike koristi za svakoga. Razborito upotrebljavanje riječi odaje čovjeka, koji razmišlja i koji vlada sa sobom. Odaje neku plemenštinu duha i neku jakost volje. Naprotiv, neumjesna i neumjerena brbljavost odaje čovjeka slabe volje, neozbiljna i nestalna. Još je važnije, da čovjek kršćanin bude spor na srdžbu. Srdžba je dar Božji, kojim se mogu koji puta poslužiti ljudi za obranu zakonitih svojih prava ili za ispravno vođenje, odgajanje svojih podložnika. I Isus se poslužio ovim darom Božjim, kad je iz hrama izagnao nedostojne neke osobe. No tim se darom Božjim čovjek treba služiti umjereno i po mogućnosti rijetko.

Prema općem sadržaju poslanice se čini, da je sveti Jakov govoreći ovdje o strpljivosti i štetnosti srdžbe mislio u prvom redu na blagost i strpljivost onih, koji drugima navješćuju evanđeosku nauku. Ti pogotovo moraju biti strpljivi. Ne pomaže tu nikakvo uzrujavanje i srdžba. Pravednost duše postizava čovjek po milosti Božjoj, koju u duhu vjere ponizno prima i kaje se za počinjene grijehe, te obećaje, da će ih se ubuduće čuvati. Za postignuće takve velike sreće po ljudsku dušu ne pomaže ni u čemu srdžba ili naglost. Zato veli sveti Jakov: srdžba čovjekova ne stvara Božje pravednosti.

Nama je nekako posve naravno, da kršćanin mora pokazivati krotkost, blagost i poniznost. S krotkošću, veli sveti Jakov, treba prihvatiti „usađenu riječ", koja može spasiti naše duše. Riječ istine ovdje Apostol naziva „usađenom riječi". Po milosti se ova riječ usađuje u naše duše. To je vjera, koju dobivamo kao gorušično zrno, sitno i na oko nevrijedno, no ono sadrži u sebi neobičnu energiju: ono može jedino spasiti naše duše. U strpljivosti i blagosti mora ono rasti u nama, da dođe do svog savršenstva.

Apologetska stranica

MUČENIŠTVO — MORALNO ČUDO

Nisu retki slučajevi da se sa posmehom i porugom prelazi preko mučenika. Mučenike izvesni ljudi smatraju glupim fanaticima, koji su bez potrebe iz častoljubivih razloga izazivali svoje idejne protivnike i tako našli smrt. Pokatkada se na mučenike gleda kao na nužne žrtve koje je tražio razvoj čovečanstva, a da se ne kaže nijedna pohvalna reč za njih.

Stoga neće biti na odmet da se malko zaustavimo pred tom istorijskom pojavom mučenika, razmislimo ko su mučenici, šta ih čini mučenicima, kakvo značenje imadu oni u Crkvi.

I *Ko su mučenici?*

Isus Krist je više puta prorekao svojim učenicima progonstvo i mučeništvo. „Izopćiće vas iz zbornica, pače dolazi vreme, kad će svako koji vas ubije misliti da Bogu službu čini" (Iv 17, 2). No takvo saznanje ne izaziva u dušama apostola osećanja žalosti i potištenosti, nego radost i oduševljenje. Oni su svim žarom duše vršili službu Kristovih blagovesnika i svedočili rečima, radom i trpljenjem pred Jevrejima i neznabošcima za Isusa Krista. Nad njima kao i nad Crkvom uopšte počela su se ispunjavati Kristova proročanstva.

Apostole su pozivali pred Visoko veće, preslušavali ih, bacali u zatvor, bičevali ih, pretili im. Pale su i prve žrtve: đakon Stefan bio je kamenovan, ap. Jakovu su odrubili glavu. Uskoro je i ap. Petar čamio u tamnici i čekao izvršenje smrtne kazne, kad ga je Bog čudesno spasio. Ap. Pavle je puno patio za Isusovo ime, kako je bilo za nj prorečeno. Slično i svi ostali apostoli.

Pod carom Neronom počinje slavno doba rimskih progonstava koje traje sve do cara Konstantina pa čak još i dalje. Obično se deli to doba na 10 periodičnih progonstava kršćanstva. Silna rimska država stavila je u pokret sve fizičke i moralne snage da uništi kršćanstvo. Zatvarali su kršćane, bacali ih u tamnice, gde su ih držali u okovima. Mučna preslušavanja bila su često pozorište telesnog i duševnog mučenja. Kažnjavali su kršćane na sve moguće načine, koje si je mogla izmisliti ljudska zloća i pokvarenost: ognjem i mačem, bacanjem pred divlje zveri po cirkusima, razapinjanjem, probadanjem strelicama, bacanjem u vrelo ulje, prženjem na ražnju, mučenjem ražarenim gvožđem, kidanjem kože i mesa sa tela itd.

Telesnim mukama pridružilo bi se i duševno mučenje. Dešavalo se da je vlastita porodica predala kršćanina državnim vlastima, sasvim prema evanđeoskim predviđanjima. Katkada bi domaći sami pozivali rečima i suzama mučenika na otpad. Teško je bilo mučeniku kad je znao da će zbog njega stradati i njegova bliža okolina, da će proterati njegove, oduzeti im svu imovinu te ih osuditi na galije, kamenolome itd. Pred sudovima kršćanima su se predbacivali najogavniji zločini, proglašavalo ih se izdajnicima domovine i države, neprijateljima ljudskog roda, glupacima, okorelim grešnicima itd. Kako ih je bolelo kad su morali slušati pogrdne reči na Boga, Krista i sve ono što je njima bilo najsvetije.

U staro se kršćansko vreme mučeniku kazalo „martir". Ta je reč grčkog porekla, a mi bismo rekli „svedok". Time se naime htelo kazati da je taj i taj kršćanin trpljenjem i nasilnom smrću posvedočio za Krista i njegovu nauku. Krist je naime tražio od apostola, a konačno i od svakog kršćanina, da moraju na zemlji životom i smrću svedočiti za nj, biti spremni pre umreti i najstrašnijom smrti, nego ga se odreći i počiniti težak smrtni greh.

Mučeničku palmu nisu postigli samo crkveni starešine, vodeće ličnosti u Crkvi, nego ljudi svih staleža i svakog doba: dečaci i devojčice, mladići i devojke, ljudi i žene raznih godina, čak starci i starice. Po društvenom položaju mučenici su pripadali kraljevskim kućama, plemićima, vojsci, srednjoj klasi kao i priprostom narodu. Bilo je visoko školovanih i nepismenih ljudi. Tako se pokazalo da su pripadnici svake rase i naroda, svakog društvenog sloja jednako sposobni za najviša postignuća, vrhunac kršćanskog savršenstva, za mučeništvo.

II *Šta čini mučenike mučenicima?*

Danas se često upotrebljava naziv mučenik za svakoga koji je umro nasilnom smrti za domovinu, za bilo koju političku ili versku ideologiju. No u prvim kršćanskim stolećima smatrao se mučenikom samo onaj kršćanin koji je pripadao pravoj Crkvi te u pravom kršćanskom duhu pretrpeo muke i nasilnu smrt za Krista.

Prema kršćanskoj nauci nasilna smrt za Krista je najveća milost i čast koju Bog može podeliti jednome kršćaninu. Mučenička smrt je najkraći i najsigurniji put u nebo. Stoga je razumljivo da su mnogi kršćani i te kako želeli biti mučenici. Ali držeći se Kristovih reči: „kada vas progone u jednom gradu, bežite u drugi", kršćanin se ne sme dragovoljno prijavljivati na mučeništvo. Crkva je takve slučajeve osuđivala. Po petoj Božjoj zapovedi kršćanin je dužan štititi i čuvati svoj život, pa su se i mučenici krili pred progoniteljima koliko su mogli.

Kako su i mučenici ljudi, bili su svesni svojih slabosti, pa su prirodno osećali strah pred mučenjem i trpljenjem; moć i junaštvo koje su pokazivali u mučeništvu nisu ljudskog porekla. Sveta Perpetua je uzdisala u zatvoru kod porođaja. Stražar joj se rugao i dobacio, kako će moći podneti mučeništvo kad kod običnih bolova toliko uzdiše. Tada je sveta mučenica krasno odgovorila, da neće tada sama trpeti, nego da će s njom trpeti sam Krist. Kršćanski mučenici su bili duboko svesni da oni duhovno žive po Kristu, da je Krist po milosti u njima te da će im Krist pomoći zbog svoje slave i dobrobiti Crkve u mučeništvu. Stoga su se molili, preporučivali Kristu, hranili se Kristom u svetoj Pričesti, da ne bi u datom trenutku po prirođenoj ljudskoj slabosti klonuli.

I tako su mučenici s pomoću odozgora herojskim junaštvom, neopisivom strpljivošću, često čak s radošću podnosili sva mučenja. Katkada je izgledalo kao da uopšte ne osećaju muka, tako su blag, miran, produhovljen izgled očuvali sve vreme mučenja. Obuzimala ih je misao na nebesku nagradu, na večnu sreću te su prezirali kratkotrajne privremene muke koje će im doneti takve nagrade. Kod mučenika nije bilo ni traga neke mržnje, osvetničkih misli, psovanja, samosvesne oholosti i prezira prema mučiteljima. Obratno, često su se javno zahvaljivali dželatima te ih nagrađivali što su im omogućili postignuće mučeničke palme.

U kršćanskim mučenicima ne nalazimo fanatizam, koji slepo i zagriženo drži svoje mišljenje te prihvata stisnutom pesnicom mučenje i smrt. Fanatici su zaljubljeni sami u sebe, oni mrze svoje protivnike, ponašaju se oholo i drsko, vređaju svoju okolinu. Na njima nema onog blagog osmeha, one produhovljenosti koja je karakteristična za prave mučenike i

koja privlači. Njih ne pokreće milost Božja.

Već u prvim kršćanskim stolećima bilo je jeretika. I oni su imali svoje mučenike, dakle svoje vernike nad kojima se iskalio bes rimskih progonitelja. Ali Crkva je uvek zabranjivala svojim vernicima učestvovanje u proslavi takvih mučenika. Iako Crkva nije nikada kazala da ne mogu i pripadnici drugih kršćanskih i nekršćanskih religija umirati za svoja verska ubeđenja te da ne zaslužuju divljenja i poštovanja za takve žrtve, ipak je smatrala pravim mučenicima samo one mučenike koji su živeli u crkvenom jedinstvu te nasilnom smrti umrli za Krista.

III *Kakvo značenje imaju mučenici u Crkvi?*

Crkva je mučenike uvek vrlo visoko poštivala. Najvećom pažnjom bi se pokupljeni ostaci njihovi svečano sahranili i na njihovim bi se grobovima služila sveta Misa. Mučeničkom smrću se praštaju svi gresi i sve vremenite kazne, tako da mučenici posle smrti odlaze pravo u nebo. Stoga se za pokoj mučenika u prvoj Crkvi nikada nije molilo, nego se samo preporučivalo njihovom zagovoru. Iako je tokom stoleća ušlo u spisak katoličkih svetaca, koje Crkva svečano slavi, velik broj priznavalaca, devica i udovica, ipak su mučenici očuvali kod kanonizacije povlašten položaj, da se lakše i brže proglašuju blaženima, odnosno svetima.

Mučenici su mučeništvom vrlo mnogo doprineli širenju kršćanstva. Poznata je Tertulijanova izreka: krv mučenika, seme je novih kršćana. Kršćanski pisac Laktancije ovako opisuje delovanje mučenika na poganske narodne mase: „Kad poganski narod vidi ljude, osakaćene od svake vrste mučila, kako ostaju među umornim dželatima nepobedivo strpljivi, uviđaju da jednodušna volja tolikog broja ljudi i istrajnost onih koji umiru, nisu tako beznačajne stvari. Prihvaćaju da ljudska strpljivost bez Božje pomoći ne bi mogla izdržati tako teška mučenja. Razbojnici, ljudi izdržljivog tela, nemaju jakosti da izdrže slične muke, nego viču i uzdišu. Oni se dadu nadvladati bolovima, jer nemaju ulivene strpljivosti" (Div Inst. V, XIII). I tako su mučenici privlačili pogane u kršćanstvo. U mučeništvu se otkrivala natprirodna božanska snaga i potvrđivala istinitost kršćanske vere.

Razumljivo je dakle da se Crkva ponosi mučenicima kao najlepšom krunom kojom ju je uresio božanski Utemeljitelj Isus Krist. Mučeništvo pokazuje da je Crkva uvek mlada, uvek živa, uvek sposobna na najveće žrtve. Crkva koja bez prekida rađa sinove i kćeri, koji prolivaju svoju krv za najviše ideale, još nije izvršila na zemlji svog zadatka, još joj se ne može proreći kraj.

Mučenici su stalna manifestacija Boga, pošto se ljudskim snagama ne mogu podnositi muke kakve podnose mučenici. Pred takvim očitim znakom delovanja milosti Božje, svaki čovek ima da se zamisli. I ako ima u srcu dovoljno dobre volje, treba da se i njegovo srce okrene prema Bogu.

SKLOPLJENIH RUKU

Znam da molitva donosi najtopliji mir duši.
Znam da se u molitvi smiruje srce i učvršćuje pouzdanje u Boga.

I znam da su to najsretniji časovi.

Pa ipak, ima časova — oni su najteži — kad mi se čini da ne mogu moliti.
Nitko drugi, samo Ti, Bože, znadeš, da su to dani suza.
Svakoga takvog dana izmučen stojim na raskršću života.
Rado bih pošao naprijed, za radostima,
a ne znam, kuda da krenem.
Netko doziva: ovamo, tu je sreća.
Drugi kaže: onamo, tamo je.
I polazim ovamo i onamo, pa se ponovo vraćam.
Ponovo stojim na raskršću života s bolom u duši.
Sklapam ruke i pitam:

— Reci mi, Bože, zar mi to nisu izgubljeni dani?
Šutim i čekam odgovor.
Čekam odgovor i molim.
Kao da čujem:

— Nisu izgubljeni ... Da nema suza, ne bi za radostima čeznuo niti Mene tražio.

A molitva je i to.

— Onda ja i nemam tako nesretnog dana ...?
— Nemaš, sinko, dokle god na me i samo misliš.
— Hvala Ti, Bože. I taj je razgovor divna molitva.

LURDSKI SVIBANJ

Po cijelom će katoličkom svijetu svibanjska pobožnost ove godine biti obavljana u vezi s lurdskom proslavom. Kad se okupljamo oko dragih Marijinih oltara, pogotovo kad ne možemo hodočastiti u Lurd, naše misli često lete u to „sjedište Marijine neizmjerne dobrote" (Sv. Pijo X.). Čuvar lurdskog svetišta biskup Mons. Théas, u svojem pozivu svima katolicima kaže, da je to grad, u kojem se neprestano pjeva Magnificat-Veliča. Pjeva ga Marija, a s njom i sva njezina djeca. „Ne samo Magnificat čudesa, koja su svake godine opipljiv znak njezinog prisustva, nego i Magnificat bolesnika koji nisu ozdravili ali odlaze utješeni i okrijepljeni, kao i Magnificat grešnika, koje je ruka Djevice dovela k izvoru, koji umiva duše".

Lurdska čudesa nisu prestala usprkos što bezbožnici toliko pišu proti njima. Ne bi se oni toliko rugali, da čudesa nema i da ih ne smetaju. A kad govore i pišu, bulazne i traže od svojih sljedbenika više vjere nego li je pretpostavlja jednostavno prihvaćanje činjenica. Tako su na pr. zapisali, da je jedna sama vajna disertacija dokazala neistinost ne samo pedesetak lurdskih čudesa, koja je Crkva priznala kao takva, nego i oko 5000 izvanrednih tjelesnih (ne živčanih) ozdravljenja, koja je ustanovila međunarodna komisia liječnika u Lurdu i superkomisija u Parizu. O tim ozdravljenjima postoje cente dokumenata, izdanih od liječnika svih mogućih uvjerenja, ali sve je to — pišu i govore — „pobila" jedna studentica na par stotina stranica svojih proizvoljnih tvrdnji. Davna je pojava: tko ne vjeruje činjenici, vjeruje izmišljotini; tko ne vjeruje istini, vjeruje laži. Mi smo, hvala Bogu, među onima, koji s Marijom pjevamo Magnificat „Svesilnome, koji čini velike stvari" (Lk 1, 49).

Ako Marija ne čini vidljiva čudesa u svakoj svojoj crkvi i sa svakog svojeg oltara, svugdje, gdje je pobožno zazivana i štovana, pruža majčinsku utjehu svim bijednima i potrebnima. Ona je „uzrok naše radosti", kako ju je najrađe nazivao sluga Božji našeg roda o. Leopold Mandić. Mnogo prije Lurda, a i da sutra u Lurdu prestanu čudesa, kršćanska su srca izlijevala i izlijevat će sve svoje suze i jade Majci u onoj divnoj molitvi „Zdravo Kraljice". Raja na zemlji nema i ne će ga biti, a oni, koji ga obećavaju, pružaju neprijatno čistilište. Ali u svim svojim duhovnim i tjelesnim bolima Marijina djeca zazivamo Nju, uvjereni, da će nas uslišati barem poslije progonstva ovoga života i da će nam pokazati Isusa, blagoslovljeni plod svoje utrobe.

S pravom je rečeno, da bi lakše bilo izbrojiti kapljice rijeke Gave nego li grešnike, koji su se obratili u Lurdu. Sve se materijalno dade izmjeriti i izbrojtii, a duhovno se ne da uhvatiti nikakvom tjelesnom mjerom. Zato smo sigurni, da će Blažena Gospa i ove godine u Lurdu i po svemu svijetu isprositi zaista nebrojeno duhovnih obraćenja. Samo se to ne smije sastojati u jednoj površnoj ispovijedi i pričesti. Prava pobožnost Mariji mora u svakome od nas iznijeti pobjedu nad vremenitim materijalizmom. Samo ti će moći s Majkom pjevati Magnificat svojeg potpunog i trajnog obraćenja. Sasvim je jasno to istaknuo naš Sv. Otac Pijo XII. u svojoj lurdskoj enciklici: „Svijet u naše dane pruža toliko razloga za opravdani ponos, ali pozna i strašnu napast materijalizma. . . Taj se pokazuje u ljubavi za novcem, koja onda stvara tolike odluke, što pritišću život naroda. Taj hara po kultu tijela, u pretjeranom traženju komoditeta i u bježanju od svake strogosti života. Taj potiče na prezir ljudskog života toliko, da ga uništava još prije nego je ugledao svijetlo. Taj se iživljava u neobuzdanom traženju naslada, koje nastupa bez stida, te štivom i pretstavama nastoji zavesti i još čiste duše. Taj dolazi do izraza u nezainteresiranosti za brata; u samoljublju, koje drugoga tlači; u nepravdi, koja bližnjega lišava njegovih prava; jednom riječju, u onom shvaćanju života, koje je upravljeno samo k materijalnom blagostanju".

Svibanjsko će cvijeće opasti, ali će ostati plodovi. I svibanjska će pobožnost donijeti obilat plod za pojedince, obitelj i narod, ako ne tražimo tuđih „primjera" i „događaja", ako ne ostanemo kod čuvstvenih uzdaha i pjesmica, već ako u sebi i oko sebe pobjeđujemo materijalizam. Život, vladanje i odijevanje mora biti odraz duše obraćenika! Ne zaboravimo poruku naših biskupa: „Grešnici, činite pokoru i obratite se! Pravednici, činite pokoru i još se više posvetite! Ivan je Krstitelj grmio: „Pokoru činite, jer se približilo kraljevstvo nebesko:" (Mt 3, 2). Isusovo propovijedanje sažeo je evanđelista Marko u riječi: „Činite pokoru!" (Mk 1, 15). A od Marije u Lurdu čula je Bernardica riječi: „Pokora, pokora, pokora!" I danas vrijede Isusove riječi: „Kažem vam, ako ne budete činili pokore, svi ćete tamo propasti!" (Lk 13, 5). Prije svega moramo poniznim srcem kleknuti pred lice Božje i pokajnički moliti oproštenje grijeha. Svijesni, da bez Boga ne možemo ništa učiniti za vječno spasenje (Iv 15, 5), upravit ćemo molitve, namjeniti žrtve, prikazat ćemo boli života, da Bog ne gleda na naše grijehe, već da nam pokaže svoje milosrđe. Marija je Majka ufanja, i zar bi mogla zanijekati taj častan naslov?"

BISKUP BUDANOVIĆ UMRO. Dne 16 marta o. g. umro je u dubokoj starosti od 85 godina, apostolski administrator Bačke Mons. Lajčo Budanović. Pokojnik je bio posvećen za biskupa godine 1927 te je bio prvi administrator bačke administrature. — Sahranjen je uz učešće petorice biskupa, brojnog svećenstva i ogromnog mnoštva vjernika u župnoj crkvi sv. Terezije u Subotici. Sahrana je pokazala, koliko je pokojni biskup bio obljubljen, a istorija će ocijeniti zamašnost njegovog apostolskog rada. Svevišnji mu obilno naplatio.

BEOGRADSKI MUČENICI

U prvim vjekovima kršćanstva

To je bilo u doba vladanja rimskih careva Dioklecijana i Maksimijana. Na velikom državnom drumu, koji je vodio iz Srijema do Bizanta, upravo na granici Panonije (Slavonije) i gornje Mesije (Srbije), gdje utječu Dunav i Sava, u gradu Singidunumu, poznatoj rimskoj koloniji, u današnjem Beogradu, zasjali su prvi traci kršćanskog proljeća. Bila je osnovana i organizirana u 3. vijeku kršćanska crkva s biskupom na čelu. Ali ovo mlado proljeće — kao sva proljeća — nije ostalo bez oluja i vihora. Razvili su se događaji, koji nas i danas diraju poslije tisuću i šestsotina godina. Mlada singidunska (beogradska) crkva dala je nekoliko historičkih mučenika, svjedoka za kršćansku istinu i pravdu. Njihova je krv bila sjeme i živa sjetva, koja treba da donosi roda do posljednjeg dana. Njihov heroizam bio je poznat u čitavom prostranom rimskom svijetu, a Akta (Djela) njihovog mučeništva čitala su se u svim crkvama Istoka i Zapada kao uzori i primjeri žive vjere i junaštva, koje se obnavlja bez kraja.

Sve to su bili mladi ljudi, koji su služili svetoj beogradskoj, kršćanskoj crkvi. Nisu se bojali žrtava i smrti za Krista. Jedan od njih Hermogenes (ili Hermagora) bio je veoma mladi lektor ili štioc, koji je svojoj kršćanskoj braći na sastancima prigodom žrtve sv. mise čitao odlomke iz Evanđelja i poslanica apostolskih. Kad ga je ugledao rimski sudac, bio je zadivljen njegovom fizičkom ljepotom i konačno je apelirao na nj, da očuva mladost i ljepotu, bacivši samo par zrnaca tamjana poganskim idolima. Hermogenes je to odbio, jer je ljubio Ljepotu, u kojoj je vidjeo odsjev Božji, tuđu i nepoznatu poganskim bogovima, utopljenim u materiju. Singidunski ili beogradski mučenici poznati su u povijesti Crkve kao „srijemski mučenici" zato, jer su bili osuđeni i pogubljeni u Sirmiju (Srijemskoj Mitrovici), tadašnjem glavnom rimskom gradu toga kraja i sijelu državnog sudišta. Neki moderni historičari postavili su pitanje zašto ovi mučenici nisu bili pogubljeni u Beogradu, koji je bio također rimski grad, već u Sr. Mitrovici? Oni su stvarno ostavili Beograd, kad je došao carski ukaz (g. 304) o progonstvu kršćana, osobito crkvenih službenika, nadajući se da će se moći spasiti u drugom kraju, jer izvršenje carskog ukaza nije bilo svugdje jednako provedeno, katkada strože, katkada blaže prema uvjerenju pojedinih namjesnika i sudaca. Znademo, da sv. Kvirin, biskup Siscije (Sisak) i sv. Viktorin, biskup Petovija (Ptuj) nisu bili također mučeni u svojim biskupskim gradovima. To nas ne smije čuditi. Svećenici i vjernici, koji su u vrijeme progonstva bježali u druga mjesta, našli su svoj savjet u Evanđelju. Božanski Spasitelj, kako piše sv. Matej (10, 16—23), pripravlja svoje učenike za sve one nevolje, trpnje i mučeništva, koja ih čekaju i upozorava ih da budu mudri kao zmije i bezazleni kao golubovi, da se čuvaju od ljudi, jer će svi mrziti na njih radi imena Njegovog, a spasiti će se oni, koji ustraju do kraja. Zatim im je kazao Isus: „A kad vas stanu goniti u ovom gradu, bježite u drugi". Ove Isusove riječi bile su kao savjet onima, koji su imali namjeru, da bježe. Ali ljudi konačno ne odlučuju sami. Oni mogu misliti ovako ili onako prema prilikama, jer su slabi, ali ako hoće da zaista slijede Krista, onda moraju trpjeti za nj. Odmah iza tih riječi nastavlja Spasitelj: „Nije učenik nad učiteljem, ni sluga nad gospodarom svojim. Dosta je učeniku, da bude kao učitelj njegov i služi kao gospodar njegov." (Mt. 10, 24—25).

Naši mučenici, o kojima ćemo pripovjedati, živjeli su u vremenu, kad se općenito mislilo, da je doba mučeništva završeno. Ljudi ne mogu ništa određivati. Kad je Bog odredio, naši mučenici pođoše prema berbi nepredviđenoj i strahovitoj i bacili su svoja tjelesa u tijesak vječnog Vinogradara... Oni su nam ostavili nešto, što uvijek živi, nešto, što je vječno suvremeno u najdaljoj povijesti.

Da bolje shvatimo kakve su vrste junaci bili ovi sveti mučenici i zašto su oni pomrli, najprije ćemo kratko, „filmski" prikazati dobu, u kojoj su živjeli, a to je vrlo interesantno, jer vladari, ličnosti, sistemi, kulturna baština onog dalekog vremena imaju u našim gradovima, u našim krajevima, gdje naš narod i etnički i teritorijalno živi, još svoje spomenike kao svjedočanstva prošlosti. Često čitamo u našoj štampi, da se sad ovdje, sad ondje otkrio koji spomenik iz te dobi. Tako je prošlih dana u katedrali grada Splita — nekadašnjem Mauzoleju (grobnici) cara Dioklecijana — otkriven starokršćanski sarkofag iz 4. v., u kojem je bilo položeno tijelo sv. Dujma, biskupa stare Salone (Solina) i mučenika pod Dioklecijanom (g. 304), savremenika mučenika srijemskih i beogradskih. Na tom lijepom mramornom sarkofagu vidi se u reljefu slika „Dobrog Pastira", koji milo, budno drži svoje ovce. To je zaista lijepi arheološki nalaz. Za one, koji vjeruju, to je jedno svjedočanstvo više o pobjedi potlačenih, mučenih nad tiraninom i progoniteljem — i to u njegovoj vlastitoj kući, u samoj grobnici — jedna šutljiva apologija. Kršćansko mučeništvo nije arheologija.

G. 284 došao je na vlast ogromne rimske imperije car Dioklecijan, rodom Dalmatinac iz Salone, glavnog grada tadašnje rimske provincije Dalmacije. Bio je prostoga roda, gorštak, ali vrlo inteligentan, te je stvarao odluke vrlo brzo u politici i graditeljstvu. U vjerskom, poganskom pogledu bio je veoma konzervativan kao seljak njegovog kraja. Stvarno je bio zadnji od velikih poganskih careva. Na početku svog vladanja odmah je uvidjeo, da je carstvo u velikoj krizi, u dekadenci. Htio je, da ga spasi, da ga jače učvrsti i odbrani od barbara, koji su mu prijetili na granicama, on razdijeli carstvo na dvoje: za sebe je lično zadržao Istok, a Maksimijana je postavio za sucara na Zapadu. Deset godina kasnije učinio je nove reforme. Sastavio je tetrarhiju ili četverovladu. Za sebe je imenovao suvladara. Galerija, koji se vjenčao s njegovom kćerkom Valerijom, a za Maksimijana novog suvladara Konstancija Klora, koji su kasnije postali cezari. Novi su vladari bili rodom iz Ilirije, današnjeg našeg teritorija. Galerije je bio barbarskog porijekla, sin jedne vračare, divlji i okrutan, bivši kravar iz nizine Dunava, poganski fanatik, uvjeren da će rimsko carstvo propasti, ako se ne bude služilo i žrtvovalo bogovima. On je bio gorljivi poganin, a njegova žena Valerija bila je potajna kršćanka, katehumena kao i njezina majka Priska. Ne znamo, da li su Dioklecijan i Galerije znali, da su one kršćanke, ali znademo da je Dioklecijan mnogo volio svoju ženu i kćerku premda to nije bilo u običaju kod svih njegovih predšasnika rimskih careva, kako nam opisuje historičar Svetonije. Dioklecijan, poslije nego se odrekao prestolja, čekao ih je uvijek u svojoj palači u Splitu, ali one nisu nikada došle, jer su tragično svršile kod Soluna u Egejskom moru. Nedavno su u Splitu prigodom čišćenja carske palače otkrivene dvije okrugle građevine, za koje se misli da su bili to hramovi, ali po mišljenju pisca ovih redaka, to su bili mauzoleji (grobnice), koje je car podigao za svoju ženu Prisku i kćer Valeriju, da budu u blizini njegovog mauzoleja, zapravo „heroona", to jest svetišta vječne slave, jer je Dioklecijan bio sin „boga Jupitera", dakle besmrtan.

(Slijedi)

O LURDU

Tražiti čuda, da bi se našlo ili utvrdilo vjeru, uvreda je za srce koje ljubi Boga. Zato možda mnogi ne bi ni bili znatiželjni da pohode Lurd i svojim očima vide čudesa. Ali nas ipak moraju zainteresirati i potresti opažanja bolničara Louis Allier-a, koji je u svojoj konferenciji izložio slijedeće:

„Više od čudesnih ozdravljenja, mogle bi čudne činjenice privući ljude u Lurd. Kroz jedno stoljeće nizom godina broj posjetilaca stalno raste. Ipak te ljude nešto tamo vuče, mnogi nešto tu nalaze, čak i kad se ponovno vraćaju u Lurd. Štaviše što se češće vraćaju, to bi opet da se navrate. Ljepota i znamenitosti tog malog grada sa 17 000 stanovnika, nisu tako izvanredne; a uostalom putnik, koji je posjetio i najznamenitije i najveće gradove, ne navraća se, ma da je ponio sobom najljepšu uspomenu. Pa i što se tiče samih čudesa, vrlo se rijetko dešava, da ga prisutni vide, to je čak iznimno rijedak slučaj. Osim toga, događaj se više skriva nego razglašuje; a to ima svoje valjane razloge. Istom godinu dana kasnije izdaje se izjava, da je neki bolesnik čudesno ozdravio, pošto su slučaj ispitali doktori pripadnici raznih vjera, pa i bezvjerci. Ako se nakon svestranog ispitivanja prizna ozdravljenje, znači, da su svi liječnici, pa i bezbožni saglasni s time. A ta nagla ozdravljenja tako su očevidna, da postaju predmet doktorskih teza, koje čak profesori bezvjerskih fakulteta priznavaju.

1947. g. zabilježilo se je 35 takovih naglih ozdravljenja, a u 1948. proučavala su se 83 dosijea ozdravljenih. Ove zadnje godine izredalo se 908 liječnika u birou za konstatacije ispitujući 1.017 slučajeva.

Sve se ovo odvija daleko od posjetilaca i tokom vremena, dok su samo iznimni odabranici imali sreću da se svojim očima uvjere o čudu, dakle, čudesa nisu glavna privlačivost.

Šta onda vuče te mase ljudi u Lurd? Ne može biti do li redovito, stalno ponavljanje čuda, koje se javlja ispoljavajući se na četiri razna načina, koje bih rad iznijeti i utvrditi, ukoliko se nije pojedinac sam već uvjerio o stvari.

Prvo što izaziva čuđenje: mnoštvo ljudi. Milijun godišnje. U Marijanskoj godini 1954. stiglo je u Lurd 3,500.000 iz svih krajeva svijeta. Među ovim zdravim posjetiocima, bilo je 33.000 bolesnika, i to onih, koje je medicina proglasila neizlječivima, beznadnim.

300.000 kupelji godišnje, i najmanje 7.000 pričesti dnevno. Čemu sve ovo? Zar zato, što je otrag jedno stoljeće Bl. Djevica rekla četrnaestogodišnjoj djevojčici: „Hoću da amo dođe mnoštvo ljudi". Djevojčici, koju su mučile civilne i crkvene vlasti. Zato da hrli toliki broj odasvuda, i da po bilo kakvom vremenu prisustvuje tolikom pobožnošću svetim obredima? Ne, samo vrhunaravna sila može te ljude privući. To bi bilo to čudo masa u Lurdu.

Drugo što izaziva čuđenje: lurdska voda. Na mjestu pokazanom tokom jednog od prikazanja, pod kopkanjem Bernardičinih prstiju, proključala je voda, koja je u početku tekla samo uskim trakom, da uskoro postane izvor od 5.500 litara na sat. Danas taj izvor snabdijeva pipke sa kojih svak može da pije, te vodu za kupelji. Doduše ova se voda mijenja samo dvaput dnevno, nakon jedan-dva sata jutarnjih kupelji i dva sata poslijepodnevnih. Izmjenjuju se najrazličitiji bolesnici, i svi oni zaraznih bolesti u raznim razvojima, sa ranama u gnojnom stanju, svim vrstama tuberkuloze, čak i gubavci. Tako ulaze u istu vodu 300—400 bolesnika na sat. Zatim se i zdravi kupaju, kao što je preda mnom ušao nosač nosila, a za njim ja, i to znojni i iza jela. Nitko se nije zarazio, niti su zdravi osjetili neku neugodnost. Kako onda da protumačimo da se u ovoj vodi punoj zaraza i gnojnih iscijedaka nikad nitko nije okužio ili kakvo zlo navukao? Ne može se to pripisati ni neobičnoj sastojini vode, jer su se za tačnu analizu već u početku pobrinuli skeptici, a i daljnja ispitivanja, pa i ona u pogledu radioaktivnosti, ostala su na konstataciji, da je voda lurdske spilje sasvim obična voda. Dakle, čovjek mora doći do zaključka, da do zaraze ne dolazi samo nadnaravnim putem, jer ove kupelji ne odgovaraju ni najosnovnijoj higijeni.

Treće što začuđuje: smirenost neozdravljenih. Između hiljadu bolesnika od liječnika napuštenih, koji u beznadnom stanju traže tračak nade u lurdsko ozdravljenje, ozdravlja, po statistici, samo jedan. Kroz tri-četiri dana putovanja, koje i zdrave zamara, na bolesnicima se ne primećuje umor. Ta srce im je puno nade, koja vedri njihova lica. Kad pak nadođe čas povratka, tegoba smještanja u vozove i sumorne hotelske sobe, prati ukrcavanje devetsto devedeset i devet neozdravljenih. Naravno bi bilo očekivati, da su tužni, utučeni, zdvojni, no svako može da se o protivnom uvjeri. Oni odlaze iz Lurda zadovoljni i smireni, sretni što u srcu nose radosnu rezignaciju, koja se i na njihovim licima odrazuje. Ovu radost zadržavaju oni još mjesecima kasnije. Zar ne bi bilo naravno očekivati obratno? Ali nadnaravne pojave su redovita otkrića u Lurdu.

Četvrto što začuđuje: odricanje bolesnika. Proveo sam dvadeset i četiri godine kao bolničar ovih beznadnih bolesnika, stalno sam s njima u vezi, s nekojima se čak i redovito dopisujem, pa sam mogao ustanoviti, da su ti bolesnici, usprkos prevarenih nada, ponijeli sobom radost i zadovoljstvo. Zar nije i to mnogo vrijedno? I moja subraća nosači nosila, mogla su se uvjeriti o ovom četvrtom čuđenju, pa smo svi skupa zaključili, da je to vrhunaravna radost; zapravo najganutljivija od svih lurdskih pojava. Gledajući te bolesnike, kako se usrdno mole, čovjeku je shvatljiva njihova gorljivost, jer predpostavlja da su zato i došli, da za svoje ozdravljenje isprose milosrđe Božje, ali kad se doznade da mnogi od njih ne mole za sebe, mora se pomišljati na vrhunaravno čudo. Neki su po bolnicama upoznali teže bolesnike od samih sebe, pa su na svoje jade zaboravili; drugi opet žele obraćenje svojih milih, pa molitvu namjenjuju njima. Evo Vam jednoga primjera, koji može rastjerati Vašu sumnju: bio sam prisutan kad je ozdravila jedna bolesnica iz Marselja. Već je šest godina bolovala od opće tuberkuloze, te su je morali već tri mjeseca hraniti injekcijama. Težila je 28 kilograma. Tu sam osobu nedavno vidio. Sada teži 68 kilograma i vrši svoju učiteljsku službu u Aix-en-Provence. Ona mi je povjerila, da onda u Lurdu nije molila za svoje ozdravljenje, već za obraćenje jedne svoje rodice, koja se u svom bezvjerju izrugivala njezinom pohodu Lurda. Molitva joj je bila uslišana i preko njezinog očekivanja, jer joj je bilo podijeljeno zdravlje, a u istom času njezina je rođakinja pristupala svetoj pričesti u Marselju, 600 kilometara daleko, a da nije ni pojma imala o ozdravljenju bolesnice.

Zar ima sličnih pojava po bolnicama izvan Lurda?

Bezgrješna je poželila da u Lurd dođe mnogo svijeta. Kako bi onda mogla da dočeka i otprati to mnoštvo, a da svakome pojedinome ne pruži spomen-darak: česticu nadnaravnih radosti, koje mi, stanovnici zemlje, s pravom nazivamo čudesima.

BIJELA GOSPA U LURDU

5. Iznad prirodnih sila

Mladi lionski liječnik Lujo Lerrak bio se sav predao nauci. Nije još imao ni trideset godina, a već se njegovo ime s poštovanjem spominjalo među stručnjacima. Osim u liječničkoj praksi, djelovao je kao asistent-prosektor za anatomiju i na sveučilištu, a ujedno je nastojao unaprijediti nauku i vrlo zanimljivim i uspješnim pokusima i istraživanjima. Osobito se 1902. pročuo novim načinom šivanja krvnih sudova.

Vjernik nije bio. Jest rođen od katoličkih roditelja i u djetinjstvu je primio dobar vjerski odgoj, ali kasnije se dao zanijeti drugim mislima i drugim idealima. Bio je pozitivist: vjerovao je u svoje pokuse, držao se pojava, koje je mogao svojim aparatima zabilježiti, svojim opažanjima konstatirati. Prodirati u bit stvari, dizati se iznad prirodnih sila, sve mu se to činilo uzaludnim poslom, kojim se učenjak, stručnjak ne može baviti.

Međutim čuo je i on za čudnovate događaje u Lurdu. Znao je, što su o tome pisali liječnici, kao na primjer poznati lurdski liječnik Dr. Boasari, ali i što je pisao bezvjerac Zola i drugi. U čudesa nije ni Lerrak vjerovao, ali mu se činilo, da se ozdravljenja u Lurdu mogu naučno ispitivati kao bilo koje drugo ozdravljenje. I želio je, da mu se pruži prigoda takva ispitivanja.

Njegova se želja nenadano ispunila, kad ga je nekoga dana godine 1903 kolega liječnik zamolio, da mjesto njega preuzme liječničku asistenciju u hodočasničkom vlaku, koji je vozio tri stotine bolesnika u Lurd. Leraku ne bijaše najugodnije putovati s hodočasnicima. Ali mu se eto pružala izvrsna prilika, da lurdske događaje podvrgne svojoj naučenjačkoj kritici, pa je ponudu rado prihvatio.

Uzeo je svoj liječnički pribor, fotografski aparat, kutiju s bojama i veliku zelenu bilježnicu za bilježenje svojih opažanja. Već u Lionu, koliko se dalo, nastojao se upoznati sa stanjem bolesnika, a onda je u vlaku nastavio taj teški posao. Vođa hodočašća predao mu je sve odnosne papire, jer se bez liječničkih iskaza ne prima ni jedan bolesnik u hodočasnički vlak. Lerak se zadubao u stotine tih žalosnih papira, a uz to su ga često pozivali k jednome ili drugome bolesniku za njegovu prvu liječničku pomoć.

Između svih bolesnika osobitu je pažnju mladoga liječnika zaokupila djevojka Marija Ferrand. Već osam mjeseci bila je teško bolesna. Zapravo, nikad nije ni bila zdrava. U svojoj sedamnaestoj godini kašljala je i krv pljuvala. U osamnaestoj imala je pleuritu, i morali su joj s lijeve strane izvaditi dva i po litra tekućine. Napokon su je smjestili u bolnicu, gdje joj je počeo otjecati trbuh. Liječnik je ustanovio tuberkuloznu peritonitu. Liječio ju je nekoliko mjeseci uzalud i napošljetku je pošalje u bolnicu Sv. Josipa u Bordo, da bude operirana. Glasoviti kirurg Dr. Bromijù nije se usudio staviti ruke na nju, toliko je bila slaba. Vratili su je natrag u prvašnju bolnicu.

Marija je sa svim srcem željela u Lurd. Bila je uvjerena, da će joj Bijela Gospa pomoći. Odvraćali su je od te namisli, tà svaki čas je mogla izdahnuti. Ipak su napokon pristali da je pridruže hodočašću. Sad je u vlaku silno trpjela. Doktora Leraka zvali su više puta k njoj. On je pokušavao da joj raznim injekcijama i tinkturama produži život barem do Lurda. Poslije jedne injekcije morfine pretražio je najpomnjivije njezin trbuh: svijetla koža napela se sve do rebara, koja su stršila. Donja strana odavala je nešto tvrdo ispod kože, a na sredini se dizala kvrga puna tekućine. Temperatura povišena, noge otečene, srce brzo kuca, a i disanje je ubrzano. Sve su to bili nesumnjivi znakovi organske tuberkulozne peritonite.

U Lurdu smještena je Marija Feràn u bolnicu Gospe od sedam žalosti. S jednim svojim prijateljem iz mladih dana, posjetio ju je Lerak valjda već deseti put, neposredno prije nego će je odvesti na kolicima u kupatilo čudesne lurdske vode. Bolesničino je stanje bilo užasno! Dr. Lerak još ju je jednom pregledao. Bilo je kucalo na mahove, ludačkom brzinom: 150 kucaja u minuti; srce je popuštalo. Lice i ruke bile su mrtvačke boje.

— Tuberkulozna peritonita u posljednjem stadiju! — šapne Lerak svom drugu...

— Doktore, smijemo li je prenijeti u kupatilo? — zapita bolničarka.

— A ako vam umre putem, šta onda? — iznenađeno će doktor.

— Ali ona apsolutno hoće, da je uronimo u vodu. Za to je, kaže, i došla!

Uto uđe i neki doktor iz blizine Bordoa. Lerak mu se približi i zamoli ga za mišljenje o tome, je li shodno bolesnicu prenositi u kupelj. Sada iznova otkriju bolesnicu, i Dr. Ži svestrano je pregleda.

— Pa to je agonija! — reče on svršivši posao. — Može umrijeti pred Spiljom.

Bolničarka ipak izjavi, da će je dati prenijeti.

— Idem i ja onamo, — reče Lerak. Bude li potreba, zovnite me.

— Ova će djevojka brzo umrijeti! — ponavljao je dr. Ži.

— Dođite i vi s nama, doktore! — reče mu Lerak, a svom prijatelju prišapne na uho: — Ako ova ozdravi, vjerovat ću u čudesa...

*

Oba doktora uputiše se prema kupaonicama. Lerak je sio na klupu u blizini kupaonice za žene. Razmišljao je o svemu, što je doživio tih dana... Uto počeše dolaziti i bolesnici. Prije nego će je unijeti u kupatilo, spustiše nosiljku s Marijom Feran na zemlju. Bolesnica nije pokazivala svijesti. Lerak joj opipa bilo. Vrlo je neuredno kucalo...

Bila su dva sata poslije podne. Sve više su navirali bolesnici, sve više bijaše hodočasnika naokolo. Lerak je utonuo u misli. I sam nije znao kako, jedna ga je misao i jedno čuvstvo osvojilo:

— Kako li bih želio vjerovati, sa svim ovim bijednicima, da ti nisi samo odabrano vrelo stvoreno u našemu mozgu, o Djevice Marijo! Izliječi dakle ovu djevojčicu, previše je trpjela. *Učini, da ona malo poživi; učini, da ja uzvjerujem...*

Prošla su kolica s Marijom Feràn. Lerak joj se približi. Nikakve promjene.

— Časne Sestre nisu htjele da je urone. Samo su joj nakvasili trbuh. Sad je vozimo pred Spilju, — reče bolničarka.

— Do koji minut eto i mene tamo, — odgovori doktor.

Ispred Spilje ima velik prostor rezerviran za bolesnike. Lerak zajedno s doktorom Ememom, s kojim se sreo idući k Spilji, smjesti se upravo ispred naše bolesnice, koja je nepomično ležala teško dišući. Bolničarka je klečala i vruće se molila. Nadolazila su sve nova i nova kolica i nosiljke...

Najednom se Leraku učini, da Marijino lice nije ono prvašnje. Manje je blijeda. — Pa to je samo moje umišljanje! — reče sam sebi. Vrlo zanimljivo, jer dosad nikada nisam trpio halucinacija. Treba da zabilježim točan sat! — On uze svoje naliv pero i zabilježi sat: dva i četrdeset.

Sada se primakne k bolesnici i opipa joj bilo i opažaše disanje:

— Doktore — upozori svoga susjeda — disanje je usporeno.

— Meni se čini, da će sada izdahnuti, — odgovori onaj.

Ipak ona nije umirala! Lerak je vidio sasvim dobro: Marija Feran se sve više i više mijenjala. Čitav je svijet pred njim iščezao. On je promatrao bivšu bolesnicu i gledao kako ona postojano dobiva izgled vrlo mršave, ali zdrave djevojke! Očiju sjajnih i zanesenih gledala je u Spilju. Pokrivač — malo prije nadignut zbog otečenosti trbuha — spuštao se sve niže...

— Mislim, da sam zaista poludio! — pomisli Lerak i približi se opet i opipa bilo. Srce je normalno udaralo:

— Kako se osjećate? — zapita on.

— Izvrsno; nisam previše jaka, ali osjećam, da sam ozdravila! — odgovori Marija, bivša bolesnica... Bolničarka joj pruži šalicu punu mlijeka, i ona je ispi na dušak!

Lerak nije znao, gdje je. Sve njegove teorije o nemogućnosti čuda srušile se u prah... Iste večeri, kad su najprije on, pa onda u njegovoj prisutnosti ona njegova dva prijatelja liječnika najpomnjivije pregledali Mariju Feran, mogli su ustanoviti, da više nema ni traga njezine strašne bolesti...

*

Vrativši se u Lion, Lerak je pripovijedao svom rektoru o čudu, što ga je na svoje oči vidio u Lurdu.

— S takim idejama, dragi gospodine — reče mu hladno rektor — vama nema mjesta u našemu zboru...

— Kad je tako, potražit ću ga drugdje, — odgovori Dr. Aleksis Carrel — jer je to bio on glavom (Lerrak je pseudonim: čitano unatrag).

I našao ga je u Rokfelerovu zavodu u Njujorku. Odsada je vjerovao, da iznad prirodnih sila ima i mnogo viših Sila, kao i ona u Lurdu. A to ga uvjerenje nije nimalo smetalo u njegovu naučnom radu. Dapače, baš protivno! I jedva je prošlo devet godina, otkad je ono molio Bijelu Gospu za bolesnu Mariju Baji — to joj je pravo ime — doživio je najveću naučenjačku slavu: dobio je za svoj naučni rad Nobelovu nagradu (1912). Godine 1935 izdao je svoju slavnu knjigu: Čovjek nepoznanica. Iza smrti (1945) našli su njegov Put u Lurd, gdje je divno opisao događaj, koji smo ukratko ispričali.

(Nastavit će se)

BIJELI PLAŠT

(Nastavak)

Smiješilo se oko njega zlatno popodne ranog ljeta, fasade su bile natopljene suncem, prozori sneni i krhki, ljudi vedri i živahni u prolazu. Djeca su se vozila na rolšuama oko kazališta, prosjaci su pili vodu na Meštrovićevom Zdencu života, a golubi se lepršali po trgu bez bojazni.

Reklamni stub je privukao njegovu pažnju: još malo zaostale draži djetinjstva... „Union — čokolada” — „Bosch — hladionici” — „Razredna lutrija” — „La Parisienne” — „Shaub-Super — Radio”... U velikom kazalištu se davala predstava Zajčeve opere „Nikola Šubić Zrinjski”, a u malom „Grofica Marica” sa Verom Misitom koja je „postigla velike uspjehe u Pragu”...

Negdje je čitao da poznati moderni skladatelj Arnold Schönberg komponira novu operu u tri čina „Mojsije i Aron”... Pogledao je još jednom stub: Jeanette Mac Donald i Nelson Eddie u „Rose-Marie”... Da, da ... „Door of her dreams”... Lijepa pjesma iz ovog filma...

„Zaželio sam ponovno vidjeti Zagorje” — promrmljao je u nekom prkosu prema svemu ovom šarenilu plakata i kao da ga još može čuti djevojka, koja se već daleko odvezla u plavom tramvaju.

Nije se odlučio na ovaj put privučen slikom seoske idile: gorica, trnaca, bijelih cesta, ciklama, drvoreda jablanova, potočića i jezera, dvoraca na brežuljcima. Pjevušio je, doduše, kroz zube, ne pjesmu iz „Rose-Marie”, nego veseli zagorski napjev: „Spukni glavu z slame van, budeš videl, je l' je dan!” Ali, on je znao sve o bijednim zagorskim žetvama pšenice, raži i ječma, o svakidanjim objedima od krumpira i repe, o rijetkim stablima voća u siromašnim voćnjacima, o mršavim kravicama i dječjoj radnoj snazi od Samobora do Koprivnice i od Maceljske do Kalničke gore.

Siromašno je njegovo Zagorje, siromašna njegova Hrvatska. A opet — zar je veselje putovati u Abaciju, u Hrvatski grad, kojim vladaju tuđi ljudi? Sve više daleka i strana bila mu je Zdenka, drugarica u igri iz djetinjstva.

Išao je zamišljen prema kući. Stanovao je na posve drugom kraju grada nego u vrijeme dok je baka bila živa, a on bio malen dječak.

I bilo je određeno da ima još jedan susret; neočekivan, neobičan kao i onaj prvi. Bilo je to dvoje ljudi, kojih se sjetio kad je govorio sa Zdenkom.

Jedva ih je prepoznao. Oboje još posve mladi imali su posve promijenjen izgled od onih dana kad ih je Svjetlan vidio zadnji put.

Ona je bila previše debela, previše našminkana, previše napadno i šareno obučena. Dihala je teško i sitne kaplje znoja iskočile su joj po čelu, a očima je nervozno treptala zbog teških, umjetnih trepavica i jake naslage šminke koja se na suncu topila. Nije imala još ni trideset godina, a činilo se da je blizu pedesete.

On se također jako ugojio, lice mu se raširilo i sjalo od masne puti, kosa mu je postala rijetka i smiješno pahuljasta oko glave. I njegovo odijevanje — preuzetno i napadno, kao i njezino činilo ga je starim i tromim.

Bili su to gospođa Hela i gospodin Željko. Zasuli su Svjetlana pitanjima:

— Gdje stanujete? Kako je gospodja mama? Kako je gospodin tata? Zar si ti već u šestom razredu? Što — na maturi? Pa to je nevjerojatno! Kako godine jure, kao lude! Ne osjećamo to, jer nemamo djece... Je li tata još uvijek prevodi s talijanskog?

Nisu čekali odgovor ni na jedno pitanje, nego su odmah prešli na govor o sebi:

Gradimo novu petokatnicu u Vodnikovoj ulici. Upravo sad idemo pogledati gradnju. Hoćeš s nama? Krasan je dan, pa smo pošli pješice. To jako koristi zdravlju. Moramo malo oslabiti, nije dobro izgledati previše-pun, zar ne? Ja mislim da i jedno i drugo bolujemo na hipofizi. Jako loše stojimo s probavom. Ovog ljeta moramo u Baden-Baden, u kupke. Oh, baš je prevruće danas! Velite da ste oslobođeni mature! Bravo! Krasno! Jeste li gledali kazališni komad „Žena koja laže”? Oh, idite pogledati, od srca smo se nasmijali! Operu ne volimo, ni koncerte. Volimo plesnu glazbu. Eh, da mi je tvoja figura, dječače, što bih plesao — dan i noć! Hoćeš li s nama? Još bi išli pogledati tkaninu za pokućstvo u prolazu Balkan — kina...

Govorili su mu i „ti” i „vi”, tapkali ga po ramenu uzimali i puštali njegove obje ruke i napokon ga ostavili sa bezbroj suvišnih pozdrava.

Gledao je za njima u čudu, osupnut, ražalošćen još više nego nakon rastanka sa Zdenkom.

„Zdenka! I ona će jednom izgledati ovako, upravo ovako!” — mislio je gledajući za neskladnom prilikom nekad lijepe gospođice Hele. — „I govorit će ovako i život će joj biti sav od brige za posjed, za malter, za cigle, za pokućstvo, za krpe... Ni djece, ni duha, ni srca... Ako to sebi ljudi zamišljaju kao život...”

Zaželjeo se svoje sobe, doma, očeva pogleda i majčina glasa. Požurio je ispod sjenovitog drvoreda....

*

Poslije dva dana našao je u ormariću za pisma cedulju na kojoj je pisalo cifrastim rukopisom: „Zašto me nisi nazvao telefonom? Htjela sam ti dati upute kako da se čuvaš na ljetovanju da te ne zgrabi neka primitivna „landpomorandža”! Kada pročitaš ovo, znam da ćeš odmah nazvati!”

Nije bilo naslova, ni potpisa. Znao je da dolazi od Zdenke. Gunđao je:

— Ona će meni davati upute! Ona ima petnajst godina! Što će biti od nje u dvadeset pet?

I nije nazvao.

Treći susret

Ovo ljeto bilo je za Svjetlana ljeto nenadanih susreta. Treći je bio najčudniji od svih. Prolazio je sa Ivicom pokraj dugog žutog zida vojarne, prašnom ulicom, koja je s druge strane bila zatvorena starim, prizemnim kućama bijednog izgleda.

Ivica, Svjetlanov kum, dječak od petnaest godina, pubertetski nemiran u govoru i kretnjama, brbljao je, bez mnogo vjerovatnosti da će uskoro prestati:

— A ja sam bacio bedastu knjigu i rekao sam svima da bih tisuću puta sam bolje napisao. Što veliš? Pa, ja bih i mogao! Čuj Što misliš o ženama koje pjevaju u kavani?... Gledaj, tamo lijevo...

Njegovo još dječje lice zagledalo se znatiželjno naprijed, a pramen kose nad čelom mu je živo zalepršao.

Svjetlan pogleda u pokazanom pravcu. Tamo je neka mlada žena u crvenoj haljini i žutom šeširu od slame sa izbledjelim umjetnim cvjetovima, držala se za nekog mladog čovjeka. Mladić je Svjetlanu i Ivici bio okrenut leđima. Imao je na sebi radničko odijelo i činilo se kao da se vraća s posla. Po svemu sudeći, on se je htio udaljiti od žene koja je vikala:

— Ne puštam te! Moraš doći k meni! Reci da ćeš doći!...

Ivica se nasmija porugljivo i reče pogrdnu riječ za ženu.

— Šuti, Ivice! Ne budi gad! — okomi se Svjetlan na dječaka, a u sebi pomisli:

„Ovako je isto „fina” djevojka, Zdenka, pozivala mene na „fini” način. Porijetlo i sredina ne znače ništa! Sve je u tomu: kako je čovjek odgojen i kako je odgojio sebe...”

— Nastavit će se —

IZ KATOLIČKOG SVETA

Japan. Misijski rad Franjevaca Konventualaca počeo je u Japanu 1930 godine o. Maksimilijan Kolbe. Krajem 1955 Konventualci su imali u Japanu već 25 svećenika, od kojih 15 domorodaca. U semeništu imadu 40 klerika i oko 100 semeništaraca. Svećenicima pomaže 40 braće redovnika. List „Seibo no Kishi” (Bezgrešna) sa svojih 60 000 primeraka najrašireniji je katolički list u Japanu. Red ima vlastitu tiskaru, 6 misijskih stanica, od toga tri župe. Brat Zeno Žebrowski poznat je misionar i veoma popularan u čitavom Japanu, radi na karitativnom polju. Ti misijski uspesi pripisuju se zasluzi i zagovoru o. Maksimilijana Kolbe-a.

Papa je i ove godine govorio početkom korizme rimskim župnicima i korizmenim propovednicima. Kako Rim ima veliko poslanstvo u svetu, toliko više pažnje treba posvetiti verskom životu u Rimu. Po novinama se suviše piše o zločinima i sablaznima. Time se nastoji dati Rimu sasvim laički karakter i ukloniti stare čestite tradicije. Brz razvoj grada utiče na verski nehaj. Na kraju je Papa potsetio još na dvojno zlo: samoubijstva i saobraćajne nesreće. Među svim staležima množe se samoubijstva. Nesrećni i očajni ljudi traže rešenje u smrti. Što se tiče saobraćajnih nesreća, samo u prošlom novembru u Rimu je bilo 2 968 nesreća, poginulo 31 lice, a 1 928 povređeno.

U Pakistanu se ponovo oštrije postavlja pitanje korana u kršćanskim školama. Dosad vlasti taj zahtev nisu suviše oštro postavljale, sada je to pitanje opet goruće. Možda će se naći kompromis, tako da će muslimanska deca izvan kršćanskih škola primati pouku iz korana.

Indija je dobila prvog biskupa iz plemena Oraon, koje živi u srednjoj Indiji te se smatra najstarijim stanovnicima Indije. Njegovo ime je Stanislav Tigga, a njegova biskupija je Raigarh Ambikapur. Pleme Oraon vrlo je ponosno što je prvi od njihovih pripadnika postigao tako visoku čast, pa su velikim oduševljenjem slavili njegovo biskupsko posvećenje.

Švajcarski katolički dnevnik Courier de Geneve poduzeo je akciju da podigne u Visokoj Volti u Africi katoličku štampariju. Pozvao je svoje čitatelje da mu dragovoljnim prilozima u tome pomognu.

Bogoslovija za Južnu Ameriku. U Madridu radi na pobudu Svete Stolice posebna bogoslovija, u kojoj se pripremaju kandidati za Južnu Ameriku. Dosad je bogoslovija poslala već 260 svećenika u južnoameričke države. Ti svećenici pripadaju i dalje svojoj domaćoj biskupiji, u Južnu Ameriku odlaze za pet godina, a posle se mogu vratiti kući odnosno obnoviti ugovor za daljnjih pet godina. Trenutno je u toj bogosloviji 65 bogoslova iz 32 biskupije. Najviše ih je iz severnih španjolskih provincija.

Lurd ima u Marijanskoj godini tu povlasticu da mogu svećenici svakog časa dana i noći služiti svetu Misu i vernici primati svetu Pričest.

Indija. Kardinal Greišez je izdao kao pretsednik stalnog komiteta biskupskih konferencija proglas u kome poziva sve indijske katolike neka budu vitezovi vere i svetionici božanskog duha. Kršćanskoj zajednici preti sve veća opasnost od nekršćanskih pokreta. Snage pakla su se ujedinile protiv vere, pravednosti i Boga. Svaki katolički laik je dužan da živi po Božjim

zapovedima u privatnom i javnom životu te da istovremeno prema mogućnostima radi na pridobivanju novih vernika. Apostolat se ne može prepuštati samim svećenicima, nego svaki vernik mora biti Kristov apostol te za taj cilj podneti i razne žrtve.

Sveti Oficij ponovno upozorava biskupe da je njihova dužnost bdeti nad čistoćom liturgije. Niko ne sme na svoju ruku u službi Božjoj naročito ne kod svete Mise, umetati nove molitve i čitanja ili ih izostavljati. Svećenike valja opomenuti da jedino Sveta Stolica ima isključivo pravo vršiti promene u liturgiji, odobravati liturgijske knjige, određivati kakve će se litanije javno moliti.

U japanskom nacionalnom muzeju u Tokiu nalazi se mala Marijina sličica od Karla Dolci. U početku 18 veka doneo ju je sobom u Japan sicilijanski misionar Sidotti, koga su zatvorili i ubili. Njegova se sličica nalazila jedno vreme kod kršćana u Nagasakiju, a onda se pojavila u nacionalnom muzeju. Tako je sličica nemi svedok kršćanskog progonstva u Japanu u 17 i 18 veku.

Holivudski film „Deset Božjih zapovedi" davao se već u Berlinu i Beču. Katolički kritičari s njime nisu zadovoljni. Kažu da taj ogromni film više pomućuje nego osvetljuje bliblijski izveštaj i njegovu nadvremensku vrednost.

Najviši engleski oficir — katolik. Naslednikom feldmaršala Sir Gerald Templera postavljen je general Sir Francis Festing u svojstvu šefa imperijalnog štaba. Sir Francis Festing je konvertit. Već kao srednjoškolac našao je put u katoličku Crkvu. Svoje versko ubeđenje nije nikad krio. Za njega je bilo sasvim prirodno, da je u Hongkongu, gde je bio komandant britanskih oružanih snaga, odlazio svaki dan na svetu Misu i ministrirao. Četiri njegova sina školuju se u benediktinskoj opatiji d' Ampleforth u Engleskoj.

Staleška izobrazba redovnica. Na poticaj Redovničke kongregacije poglavari ženskih redova i kongregacija u SAD sastavili su program o daljnjoj naobrazbi časnih sestara. Svi su se složili u tome da će neposredno posle novicijata uvesti za sve redovnice poseban usavršavajući kurs prema zvanjima.

Neki rimski čistač ulice izjavio je svećeniku, koji ga je žalio što mora nedeljom da radi te da tako nema vremena za svetu misu: „Nikako! Na svetu Misu idem uvek. Priznajem da ranije nisam pohađao crkvu. Ali kako sam bio za vreme prošlog svetskog rata u zarobljeništvu u Indiji, jednom nas je posetio sam Mahatma Gandi i pozvao nas neka se svakog dana Bogu molimo. Od onog vremena nikada više ne izostanem od nedeljne Mise."

Dobrotvornost američkih katolika. Sve velike radijske mreže prenosile su govor svetog Oca, kojim je i ove godine pozvao američku katoličku omladinu da pomogne onima koji u svetu gladuju te su bez krova nad glavom. Svakogodišnja sabirna akcija među omladinom obično iznosi preko jedan milion dolara. — Sabirna akcija na 4 korizmenu nedelju redovno donese 5 miliona dolara. Svu tu svotu podeli Dobrotvorna akcija američkih biskupa.

Kolumbija. Smatra se da u toj južnoameričkoj državi stvari o pitanju broja svećenika i prirastka svećeničkog podmlatka kreću na bolje. Za pet poslednjih godina od 1953—57 stanovništvo te zemlje je poraslo za 14,3%, broj svećenika za 16,7%, broj bogoslova za 20%, a malih semeništaraca za 43,8%.

Kenterberijski nadbiskup Dr Fisher blagoslovio je spomen ploču u čast blaženih kartuzijanaca Johna Houghton-a i njegovih 16 drugova, koji su bili 1535 godine mučeni zbog svoje vernosti Papi te bili pod Leonom XIII proglašeni blaženima. Njihova kartuzija je tada prešla u civilne ruke. U 16 veku ju je kupio Tomas Sutton i pretvorio u bolnicu. Na ploči je napisano: Setite se pred Bogom nas monaha i braće kartuzijanaca koji su na tom oltaru vršili službu i koji su zbog svoje savesti pretrpeli mučenje i smrt. Utešno je što poglavar anglikanske crkve slavi katoličke mučenike!

Protiv religije. M. Uzkov je napisao u reviji Nauka i život članak posvećen antireligioznoj borbi. Na pitanje: da li religiozno pitanje još pretstavlja aktuelan problem u Rusiji, pisac na izgled odgovara da ne. Zar nije religija kod nas prestala da brani ugnjetavače i parazite? Zar svećenici ne uče vernike neka pošteno rade za dobro domovine i za stvar mira? Pisac ispravno odaje priznanje službenicima ruske crkve da se lojalno ponašaju prema sovjetskoj državi. Ali konačno ipak smatra da se religija nije toliko promenila, da bi prestala biti nenaučna, u svojoj suštini protivna komunističkom moralu, protivna komunističkom shvaćanju rada. Koliko god bili verski službenici odani i poslušni sovjetskoj vlasti, ona prema njima nema poverenja, nego vidi u njima zastupnike onoga što treba da nestane iz njihovog društva.

SAD. Obično se govori da je Crkva izgubila radničku klasu. Takva ocena svakako ne važi za SAD. Američki katolici većinom žive po gradovima, među kojima ima velik postotak radnika. Oko 40—50% katoličkog gradskog stanovništva redovno obavlja svoje verske dužnosti. U najvećim gradovima u Njujorku i Čikagu pohađa 30—40% katolika nedeljnu misu, po manjim gradovima i do 75%. Velik udeo u podizanju katoličke svesti izvršile su nacionalne župe. One nisu bile podeljene po teritorijalnom principu nego prema nacionalnom. Čikago ima danas 144 teritorijalne i 140 nacionalnih župa. Jedna župa ima prosečno 6 000 vernika. — Pred katoličkom Crkvom u SAD stoje veliki zadaci: a) osvajanje pokrajina u SAD koje su gotovo potpuno poganske i gde nema katolika, b) reorganizacija župa na teritorijalnu osnovu, pošto je novi rod postao potpuno amerikanski, c) apostolat među Crncima, koji su zbog pozitivnog stava katoličke Crkve prema rasnom pitanju u SAD vrlo skloni katoličkoj veri, d) prodor u razne ustanove i život, koji je još uvek neprijateljski nastrojen prema katolicima.

Milosti Bl. Nikole Tavelića u Podhumu kod Livna. 1. Drago Mijoš iz sela Vržerale župe Pod-

hum, prošle jeseni u starosti od 10 meseci, oboleo je od neke teške bolesti. Kako je majci umrlo već devetoro dece, ona je bila uverena, da će umreti i to. Stoga nije zvala lečnika. Dete je bolovalo 10—15 dana. Svakoga se časa očekivala smrt. Majka se utekla za pomoć Bl. Nikoli Taveliću i započela devetnicu. Već trećeg dana devetnice detetu je krenulo na bolje, a na koncu devetnice ono je bilo potpuno zdravo, kao što je i sada.

2. Iva Kuliš, žensko dete od tri godine iz sela Miši, župa Podhum, rodilo se zdravo. Kad mu je bilo dva meseca, pojavio se po licu i po telu osip (svrab), tako da je koža postala kao borova kora. Dete nije imalo mira ni danju ni noću. Nosili su ga lečniku, primalo je lekove, ali bez koristi. Tako je bilo preko dve godine. Na preporuku župnika detetova baka počela se moliti Bl. Nikoli Taveliću. Nije prošlo ni mesec dana, a dete je potpuno ozdravilo, iako u to vreme nije primalo nikakvih lekova. Dete je sada zdravo i veselo kao druga deca.

Papa italijanskoj omladini: Nijedno doba posle Kristova rođenja nije bilo presudnije od sadašnjeg. Na hiljade modernih zabluda bile su kažnjene svojim slomom. Videli ste kako se gordost izvesnih veličina rasplinula u ništa. Baruština pohote mešala se s rekama suza i krvi koje su preplavile obale. Preostale zablude moraju još izginuti, ostali neobuzdani prohtevi moraju se razbiti, i ruševine će biti toliko strašnije, koliko veća je bila drskost kojom se htelo biti Bogu jednak, — Bog, koji je dozvolio takve tamne pojave, priprema svetu svetlošću ispunjeno leto, ali nas isto sve obavezuje, da živimo u stanju budnosti i da radimo. Proleće je vreme obnavljanja, nepokolebivog očekivanja, reda. Materijalni život teži, iako usred mnoge žalosti i mnoge bede, ka sve većem i proširenijem blagostanju. Ko proučava krivulju naučnog napretka, koja se stalno penje, primećuje da za njom sledi kao neka vrsta lančane reakcije. I u duhovnom životu su znakovi preporoda jasno vidljivi. Čovek se sve više oslobađa od materijalnih muka i zamornog rada. Automatizacija pretvara velik deo ljudskog rada u intelektualnu radinost. I dok širenje kulture među ljudima zbog izvanrednog tehničkog napretka postaje sve više moguće i lakše, primećuju se i u socijalnom životu očevidni znaci buđenja. Prvi puta je čovečanstvo sve više svesno ne samo svoje razvijajuće se nezavisnosti nego i čudnovate međusobne povezanosti i jedinstva. A to znači, čovečanstvo će biti sve spremnije da se oseća kao Otajstveno telo Kristovo. Time će biti potreba kršćanskog rešenja mnogih problema, koji su dosad mučili svet, čestitim ljudima sve očiglednija.

Poljska treba nemačke redovnice. Poljske vlasti su u poslednje vreme dozvolile preostalim Nemcima na njihovom području da se mogu slobodno preseliti u Nemačku. One međutim nastoje zadržati časne sestre nemačke narodnosti koje rade po bolnicama, što je svakako znak da visoko cene njihov rad te da je taj potreban.

U Holandiji neprestano raste broj svećeničkih zvanja. Nadbiskupija Utrecht ima srazmerno novo malo semenište, koje je bilo 1935 godine sagrađeno za 330 pitomaca. Danas je u njemu 400 đaka. Za njihov smeštaj morali su dokupiti u blizini jednu kuću. Broj vernika u toj nadbiskupiji iznosio je 1935 godine 400 000, a danas 650 000. Slična je situacija i u drugim holandskim biskupijama. Broj vernika i svećeničkih zvanja u stalnom su porastu.

Obraćenik. P. Konstantin Maskalik bio je u svoje vreme artilerac u Crvenoj armiji. Zbog njegovih religioznih osećanja politički ga je komesar premestio u logor za prinudni rad. Za vreme drugog svetskog rata pobegao je iz Rusije, došao u Rim, prešao na katoličku veru, svršio bogoslovne studije na Gregorijani te sada radi kao dušobrižnik među svojim sunarodnjacima u Londonu.

Tri članice Pariške Opere postale su karmelićanke. Prva je gospođica Duval. Iz radoznalosti ona je posetila Karmel te kod susreta sa poglavaricom doživela „šok". Druga se posle preoblačenja pogledala u ogledalu i za trenutak zaplakala, ali joj je ta slabost brzo prošla. Treća, gospođica Berton ni u Karmelu nije izgubila humor i smisao za šalu. Kazala je: „čovek može i uoči smrti ostati vedar, ako je kako treba."

Kad je katolički izdavač Dr Bitter iz Recklinghausena nastupio kao svedok na sudu u Landshutu u Bavarskoj te tražio da se preda nj postavi križ, kako bi položio zakletvu, pretsednik suda je začuđeno izjavio da dosad kroz 20 godina niko nije tražio križ u sličnom primeru.

Zaslužan. Umro je p. Keary, koji je 20 godina proveo u Britanskoj Guijani među indijanskim plemenima Makuši i Wapišani. Na početku svog misijskog rada mučio se misionar dok nije naučio njihov jezik. Sada je za sobom ostavio njihovu gramatiku i rečnik. Pleme Wapišani je u celosti katoličko, a pleme Makuši do tri četvrtine.

U Antinadu u Indiji pronašli su pred župskim dvorom nožem probodenog župnika Mateja Vellapatt. U župnom stanu policija je našla pismo nekog mladića koji preti župniku smrću, jer da nije ispravno delio američku pomoć. Policija sada traga za osumnjičenim mladićem koji je u međuvremenu nestao.

Najdužu i najužu župu na svetu upravlja francuski misionar Petar Lessard na severnom pojasu Kanade. Župa je dugačka 1500 km, a široka jedan km. Obuhvata 14 radarskih stanica, u kojima živi oko 1 300 katolika.

Radnici hoće privatno vlasništvo. Holandski socijalisti su anketirali svoje članstvo. Upitano je bilo 300 000 porodica, odgovorilo ih je 80 000. Dobra polovina se izjasnila protiv toga da bude država posredni korisnik blagostanja, a za to da privatno vlasništvo radnika poraste. Time je demantovano staro socijalističko pravilo, prema kome treba privatno vlasništvo utesniti, a zajedničko ili državno vlasništvo povećati.

U Bangkoku u Tailandu poslednjih je godina nastala katolička četvrt grada oko bolnice sv. Ljudevita i trgovačkog koleža. Prošle godine bila je 25 avgusta posvećena nova moderna župska crkva u čast sv. kralja Ljudevita za tu naseobinu.

Čikaški kardinal Symuel Stritch, kome je 70 godina, pozvan je u Rim za kurijalnog kardinala i postavljen za proprefekta kongregacije za širenje vere. Dosadašnji prefekt Fumasoni Biondi se zbog bolesti povlači u mirovinu. Prvi puta u crkvenoj povesti jedan Amerikanac preuzima vodstvo jedne od 12 kongregacija katoličke Crkve. Od 1892—1902 tu je kongregaciju vodio jedan poljski kardinal, a od 1918—1932 jedan holandski.

Bračni par Robert Kennedy poklonio je katoličkom nadbiskupu u Vašingtonu Patriku O Boyle ček od pola miliona dolara. Njime treba da počne izgradnja jedne škole i klinike za telesno opterećenu decu.

Mama Nina. Pre pet meseci umrla je u Carpo pokraj Modene izvanredna žena Nina Saltini. Sa 39 godina ona je postala udovica sa 6 dece, jednom devojčicom i petoricom dečaka. Svu svoju decu je smestila u razne zavode, a sama se, dozvolom domaćeg biskupa posvetila zbrinjavanju napuštene ženske dece. Njen poduhvat je uspeo. Danas postoji 6 kuća, u njima ima 15 njenih sledbenica i 225 devojčica. Mama Nina sliči sv. Franji Šantalskoj po tome što je ostavila svoju decu i brinula se za tuđu. Po svojoj nepokolebivoj veri u Božju Providnost ona sliči sv. Josipu Kotolengu. Pre smrti Nina je dve godine ležala u krevetu i mnogo patila, ali je uvek bila vedrog duha i puna poverenja u Boga. Na sahranu su došla sva njena deca, među njima tri sina svećenika.

Rimska koncilska kongregacija je izjavila da su ona tri madžarska svećenika Rihard Horvath, Nikola Bereszloszy i Janos Mate, koja se nisu podredila njenom naređenju da napuste političko delovanje, upala u izopćenje koje je posebno pridržano Svetoj Stolici.

Pitanje svećeničkog podmlatka na Filipinima je vrlo goruće. 1957 godine bilo je 1 430 svetovnih i 1 508 redovničkih svećenika. Danas imaju Filipini oko 250 svećenika manje nego pre 60 godina, kada je bilo tri puta manje stanovnika. Tada je dolazio jedan svećenik na 2 054, a danas na 6 466 duša.

Katolički nadbiskup John Heenan iz Liverpula bio je neprijateljski napadnut prilikom posete bolesnicima u radničkoj četvrti svog grada. Njegova su se kola nalazila pred zgradom gde stanuje bolesna udovica Winifrid Benson. Dok je nadbiskup s njom razgovarao, skupila se pred zgradom masa sveta počela vikati protiv nadbiskupa i sramotiti ga. Kad je izlazio, hajka se udvostručila. Bacali su na nj kamenice i cigle, ali ga nisu pogodili. Pozvana je bila policija da bi zaštitila nadbiskupa te mu pomogla da je stigao do svojih kola i odvezao se. Englezi su verski vrlo tolerantni, ali Liverpul pretstavlja izuzetak. U tom gradu živi oveći broj katolika, većinom irskog porekla. U incidentu su se naročito istakle žene.

Za izbor Pape sada je određen automatski način glasanja. Kako bi se osujetila mogućnost da bi neko bio svojim glasom izabran, određeno je da mora za valjan izbor kandidat dobiti dve trećine glasova i još jedan glas.

UREDNIKOVA POŠTA

V. D. Z. Odgovor: Sabrana molitva je velika milost. Zbog slabih živaca, briga, zamora a i zbog nehaja naša je molitva često rastresena. Ukoliko smo rastreseni protiv svoje volje, to nije grešno. Produžena rastresenost je grešna, ali redovno mali greh. Kad primetimo da su nam se misli udaljile od molitve, moramo ih vratiti na molitvu. Nemojte begati od svete Pričesti zato što osećate rastresenost. Ko nam može sigurnije pomoći u našim slabostima nego naš Spasitelj?

Ž. S. Pitanje: Izak je imao dva sina, Ezava i Jakova. Jakov je prevario oca i dobio prvenstvo, blagoslov i sve povlastice koje bi inače pripale Ezavu kao starijem sinu. Sve je to postigao prevarom i lukavošću. A ipak čitamo: Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovov, a nikada se ne kaže Bog Ezavov. Kako to protumačiti? Odgovor: Najbolje tumačenje na gornju poteškoću daje apostol Pavao u Rimlj 9, 11—13. ”Jer dok se još nisu rodili, ni učinili ni dobra ni zla, da ostane odluka Božja po izboru, koja ne stoji do dela, nego do onoga koji poziva, bilo joj (Rebeki) je rečeno, da će stariji služiti mlađemu kao što je pisano: Jakova sam ljubio, a na Ezava zamrzio”. Prema tome Bog je slobodnim izborom Jakova više volio nego Ezava i Jakova odredio nosiocem Božjih obećanja, a ne Ezava. Ukoliko se Jakov ogrešio prevarom, on je morao u životu mnogo trpeti i činiti pokoru.

A. G. Pitanje: Da li može katolik latinskog obreda preći na bizantinski ili neki drugi istočni obred? Odgovor: Prema općem pravilu katolik postaje pripadnik onog obreda u kome je zakonito kršten. Sveta Stolica dozvoljava pripadniku latinskog obreda da pređe na istočni obred, ako su njegovi preci bili tog obreda. Kod obredno mešovite ženidbe žena može bez daljnjeg preći na obred svog muža. Prelaz u drugi obred treba da se ubeleži u matice krštenih. Posle muževe smrti žena može da se vrati u latinski obred. Zbog pastoralnih potreba Crkva dozvoljava nekim svećenicima prelaz na istočni obred odnosno dvojni obred. Nikakva samovolja u pogledu obreda ne postoji. Ako nesjedinjeni krščanin stupi u katoličku Crkvu, preporučuje se da ostane u svom bizantinskom obredu.

P. P. Pitanje: Ima kapelica i crkava posvećenih Mladoj Nedelji. Da li postoji takva svetica? Odgovor: Po nekim krajevima se još danas govori o mladoj nedelji i o mladom petku. U narodnoj se pesmi ljudi zaklinju na mladu nedelju. Time se misli na prvi petak odnosno prvu nedelju iza mlađaka, te nedelje i te petke više poštuju nego obične. Ne ulazim u pitanje kako je do toga došlo. Poznato je da su mnogi stari narodi pa i Jevreji svetkovali prvi dan iza mlađaka posebnim žrtvama i sviranjem. Kako su kršćani iz jevrejstva unosili te jevrejske običaje u kršćanstvo, apostol Pavao se mora zbog toga s njima objašnjavati (Gled. Gal 4, 9—11). Držim da mlada nedelja nije nikakva svetica

koja bi stvarno živela, nego pobožan narod je personificirao onu nedelju koju su više slavili.

ĆIRO. Pitanje: Kada su se počeli papama istog imena dostavljati redni brojevi? Da li se to čini i kod drugih crkvenih velikodostojnika? Odgovor: Držim da se to činilo odmah ispočetka. I kod najstarijih naroda bio je običaj da su se vladari s istim imenom razlikovali po rednom broju. Kod nekih katoličkih istočnih patrijarha susrećemo istu stvar.

B. SK. Pitanje: Kakvom brzinom raste postotak katolika u svetu? Odgovor: Nekoliko poslednjih godina godišnji prirastak katolika iznosi 8 miliona, i to: 2 miliona u Evropi, jedan u Africi, jedan u Aziji, 4 u Americi. U Južnoj Americi je vrlo znatan prirodni prirastak, na Severnu dolazi znatan priliv iseljenika. — Uza sve to postotak katolika u svetu pre nekoliko godina zaustavio se na 18,2%. Proširenjem zdravstvene službe na svetu smrtnost dojenčadi je opala, što je doprinelo naglom porastu čovečanstva. Sada se čovečanstvo godišnje povećava za 42 miliona, najviše u Africi i Aziji. Stare katoličke zemlje Evrope imadu neznatan prirastak, što je razlog zastoja u relativnoj snazi katolika na svetu.

F. B. Pitanje: Da li je Majka Božja začeta kao ostali sveti? Odgovor: Što je Majka Božja bez istočnog greha začeta ne znači da nije imala oca i majku kao ostala deca, nego samo da Adamov nasledni greh nije prešao na njenu dušu, koja je bila u prvom času puna milosti. Crkvena liturgija štuje Marijine roditelje Joahima i Anu kao svece.

UČ. Pitanje: Kako je mogao biti papa Pijo V, koji je bio za života poznat kao inkvizitor, proglašen svetim te da ga opća Crkva slavi 5 maja? Odgovor: Možemo biti potpuno mirni da je i u tom slučaju bila Crkva nepogrešiva kada je Klement XI 1712 godine proglasio papu Pija V svetim. Služba inkvizitora sama po sebi nije zla, sve zavisi o tome kako je ko izvršuje. Papa Pijo V vladao je Crkvom od 1566—1572 godine. Isticao se izvanrednom osobnom skromnošću, upadljivom pobožnošću, blagošću i dobrotvornošću prema siromasima. Na drugoj strani je bio izvanredno strog prema prestupnicima. Nesalomivom energijom je sprovodio u delo odluke tridentskog sabora. Izdao je Rimski katekizam, novi misal i novi brevijar, osnovao posebnu kongregaciju indeksa. Kao papa sprovodio je strogo crkvenu politiku ne vodeći računa o raspoloženju svetovnih vladara. Uspeo je sklopiti ratni savez između Španjolske i Venecije i time mnogo doprineo znamenitoj pobedi kršćanskog oružja kod Lepanta 1571. Nesrećnu ruku je imao u pitanju Engleske, jer je izopćenjem engleske kraljice Jelisavete I i formalnim svrgnućem sa prestola prouzrokovao engleskim katolicima crne dane strašnoga progonstva. No, od sveca se ne traži da je bez mana i grešaka, nego da se herojskom odvažnošću oslobađa svesnih mana i slabosti.

Nakane Apostolata molitve. Katolička nas Crkva u mesecu maju poziva da se naročito molimo Srcu Isusovu za dušebrižništvo u velikim gradovima. U Misijskom nas pogledu Crkva međutim poziva da se molimo za to, da bi se u Indiji isto toliko unapređivali uslovi duhovnog kao i materijalnog života.

S. MAGD. Odgovor: Imam dovoljno prigodnih članaka i pesama u proslavu Lurdske stogodišnjice. Ne bih se mogao obavezati da ću Vaš prilog prihvatiti i objaviti.

MOLBA U SVIBNJU

Ponesite me, hitre lastavice,
na krilima svojim
do svetog mjesta Marije Bistrice!

Daljine ove kadkada se bojim.
Daljine cestama, daljine nehajem.
Blistaju zavjeti nadnaravnim sjajem,
zavjeta mojih nema među njima.
Zavjet kajanja zlatnu cijenu ima;
pred Tvojim licem, Majko, ja se kajem.

Ponesite me, hitre lastavice,
do svetog mjesta Marije Bistrice!

Jesen je tamo proštenjem bogata,
a već u svibnju vi me ponesite!
Da cvatem suzom, dozrim žetvom zlata,
svladam proljetne oluje nesite.
Jesen je tamo proštenjem bogata.

Vidjet ću kako drukčiji su ljudi
uz Majku dobru, neg od nje daleko,
Vidjet ću kako na život ih budi
njezino srce majčinsko i meko.
Da vidim kako drukčiji su ljudi.

Poznat ću rodne zvijezde iznad borja
i hodočašća korake sa cesta.
Treptat će duša uz pjesmu Zagorja.
Glasovi to su svih njegovih mjesta
Poznat ću rodne zvijezde iznad borja.

Kajanje svoje iz proljetnih dana
donijet ću, zlatne plodove jeseni:
biser trpljenja, grimiz ljutih rana,
što pomogoše bližnjima i meni.
Junačka djela iz proljetnih dana,
koja radosno ispred Majke brojim...

Ponesite me, hitre lastavice,
na krilima svojim
do svetog mjesta Marije Bistrice.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Ienko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića broj 20. — Poštanski fah 524.
Tekući račun 10-KB-33-Ž-410.
Štampa: Štamparija „DOZ" — Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon 20-268.